

Verkondiging

Gemeente in de Heer Jezus Christus,

Al zijn de files weer helemaal terug, het wil nog niet echt lukken met het publieksbereik. Voorzichtig begeven wij ons weer naar de kerk, al zijn wij er lang nog niet allemaal en is het de vraag of het daar ooit nog van komt. Schouwburgen, musea en bioscopen melden dat zij nog lang niet de bezoekersaantallen hebben als voorheen. Voor het eerst sinds twee jaar bereiden wij ons voor op een Paasweek, samen met de levende gemeente en ik merk bij mijzelf een zekere onwennigheid op. Lang waren wij op onszelf teruggeworpen en moesten wij alleen onze weg vinden. Misschien is dat eigenlijk nog wel zo. Wij werken weer als vanouds, mogelijk zelfs harder dan ooit. Natuurlijk is er helemaal niets terechtgekomen van de stille hoop aan het begin van de corona crisis dat het misschien voor goede maatschappelijke omwentelingen zou zorgen. Nu de lucht zo schoon was en het verkeer zo matig, was het misschien tijd om ons te oriënteren op de balans tussen werk en rust. Lokaler en aandachtiger gaan leven en noemt u maar op. Ik bedacht me wel dat wij daar ook amper tijd voor hebben gehad. Ik hoorde iemand zeggen dat wij twee jaar onder het beslag van Corona hebben geleefd, een paar dagen storm hadden en daarna wakker werden in een gruwelijke oorlog. De vermoeidheid die wij voelen, het gebrek aan energie, zou wel eens gediagnosticeerd kunnen worden als een collectieve, maatschappelijke depressie.

Zo bezien, is het haast jaloersmakend om nu te lezen over een talrijke schare die in Jeruzalem bij elkaar is gekomen om samen het feest van Pasen te vieren. Onwillekeurig vraag je je daarbij af of ze wel anderhalve meter afstand gehouden zullen hebben. En meer in het algemeen bedenk je: 'er was tenminste een groot feest' zoals je op een irrationele manier kunt uitzien naar de viering van Koningsdag terwijl ik eigenlijk helemaal geen feestbeest ben en niet eens van Koningsdag hou.

We zijn dus in dit gedeelte van het evangelie volgens Johannes te gast op een feest dat groots en meeslepend en blijkbaar volgens vaste rituelen wordt gevierd. Zo belangrijk dat het in alle vier de evangeliën wordt vermeld. Maar des te interessanter zijn dan de verschillen. Waar je bij de andere evangelisten de indruk krijgt dat Jezus oploopt en meeloopt met de massa feestgangers, als één van de vele vierders van het collectieve feest van het Pascha, doet Johannes, eigenlijk als altijd, het weer heel anders. Als wij zijn telling van de dagen serieus nemen, zijn wij nu aanbeland op de vijfde dag van de voorbereiding op het grote Paschafeest. De derde keer dat Jezus daarvoor in dit evangelie naar Jeruzalem gaat. Het beslissende Pascha dus. We bevinden ons dus hier letterlijk, zou je kunnen, zeggen op Palmzondag. Nu blijft het onhelder hoe wij dit ritueel met palmtakken precies moeten plaatsen? Was het een bekend voorbereidingsritueel voor het grote Paschafeest? Was het een pelgrimageritueel, waar bijvoorbeeld het reciteren van psalm 118 op zou kunnen duiden? Had het op een of andere manier te maken met het vieren van het Loofhuttenfeest waar deze psalmen ook centraal staan? We komen daar in historische zin ook niet uit. Het is ook niet zo van belang omdat de evangelist Johannes op een geheel eigen wijze deze gebeurtenis interpreteert. Zou je bij de andere evangelisten inderdaad denken dat Jezus meer onderdeel uitmaakt van het grotere geheel van

het Paasfeest in Jeruzalem, hier lijkt het er eerder op dat die talrijke schare iets geheel anders doet. Iets nieuws. Iets wat niet in de boekjes stond maar eerder een spontane actie, een collectief besluit. Hier staat immers geschreven dat de talrijke schare deze actie onderneemt als zij horen dat ook Jezus naar het feest, naar Jeruzalem zal komen. Van dat gerucht is al eerder sprake. Dat zoemt al langer rond in het land en de verwachtingen raken steeds hoger gespannen. Vooral het bericht dat deze Jezus zijn vriend Lazarus opnieuw tot leven heeft gewekt, maakt furore. Velen van hen, zo schrijft Johannes, kwamen naar aanleiding van dit bericht tot geloof. Maar ook spannen de bestaande religieuze en politieke machten samen. Wat hier in gang gezet wordt, de berichten die hen bereiken, zijn bedreigend. Zij maken het volk onrustig. Wie weet, wordt ergens hoop op meer en beter gezaaid? Dat zou het einde betekenen van hun macht die er toch vooral in bestaat de mensen bang en moedeloos te maken. Gedurig hun bestaan te bezweren door zich neer te leggen bij hun lot. Dat het niets is en nooit iets zal worden ook. Koel en berekenend wordt in het Sanhedrin de conclusie getrokken dat het beter is dat één man sterft dan dat een heel volk in opstand en verwarring terecht komt. En *en passant* volgt dat merkwaardige besluit om ook Lazarus ter dood te veroordelen. De waanzin van de macht ten top.

Maar het volk laat zich dit gerucht van vrijheid en hoop niet zo snel ontnemen. Zij heeft iets geroken van een ander bestaan. Een bestaan dat de macht van de dood en de angst weerstaat! De moedeloze conclusie van de machthebbers is dan ook dat zij aan het einde van ons verhaal tegen elkaar zeggen dat zij niets bereiken omdat 'de hele wereld hem achterna loopt'. Het zal een cynische conclusie blijken. Niet lang

daarna zullen zwaardere wapens ingezet worden en blijken zal dat een aanhoudend bombardement van het kwaad het toch altijd wint.

Maar het volk is wakker geworden. Het levensteken van Lazarus heeft bij hen iets in gang gezet. Dat mogelijk de dood niet het laatste woord heeft en daarom ook niet de machthebbers die altijd met de dood dreigen en schermen. Er komt een volksbeweging op gang. Er hangt een lente in de lucht.

Nogmaals, van alle evangelisten stelt Johannes zich die daad van de talrijke schare het meest actief en het meest gericht op de beweging rondom Jezus voor. Het doet je opnieuw afvragen wat dat nu precies betekent, dat toejuichen van Jezus met palmtakken in de hand. Het meest dichtbij komt die paar keren dat de bevolking van Jeruzalem een winnaar, een overwinnaar, heeft als een nieuwe koning heeft binnenhaalt, zoals bijvoorbeeld Simon de Makkabeeër, toen hij volgens de annalen 'een grote vijand uit Israël had uitgeschakeld'. Palmhulde vallen koningen en helden toe. En zo heeft het volk gelijk. Maar toch nog niet helemaal.

Jezus is zeker geen Putin maar hij is ook geen Zelensky. Het volk heeft een hoopvol beeld voor ogen. Maar het moet toch nog fundamenteel worden bijgesteld. Jezus is de ware koning van Israël, zoals ook in het begin van het evangelie Nathanael, de Israëliet in wie geen bedrog was, belijdt. Maar hij is dat wel op een zeer bijzondere wijze. Hij is dat niet als koning in het algemeen. Hij is dat ook niet als held.

Daarom reageert Jezus op de lofzangen van de talrijke schare door een ezeltje te zoeken en daarop plaats te nemen. Zo, en niet anders, wil hij

intrede doen in de stad. Onze vertaling, en iemand kwam er bij het meelezen achter dat het zo niet in de eerste editie stond, spreekt hier zelfs van een tegenstelling. Er is die lofzang van het volk 'maar Jezus vindt een ezeltje'. Het Grieks laat het toe en ik vind het eigenlijk ook wel een vondst. Jezus brengt hiermee een dieptedimensie aan, een commentaar, op de reactie van het volk. Inderdaad, ik ben het. Maar ik ben het wel op deze wijze: als iemand die zit op een jonge ezel en precies zo de wagens uit Efraïm en de paarden uit Jeruzalem teniet zal doen en ook de strijdboog zal vernietigen. Zo zal hij vrede brengen aan de volkeren en zijn heerschappij zal zich uitstrekken van zee tot zee, van rivier tot aan de einden der aarde.

Deze vredesvorst komt dus niet aanrijden op een tank waarvan de beelden ons vandaag vreselijk op het netvlies staan. Mutatis mutandis kan hij dus de paarden en strijdagens niet gebruiken die ten tijde van Zacharia zo levensbedreigend waren. Hij moet het anders doen. Hij moet het met vrede, met kwetsbaarheid, hij moet het ontwapenend doen, in de hoop dat de Boze dan ook zijn wapens zal laten zakken.

We zullen deze week ontdekken dat de Boze dat niet zal doen. Precies in zijn ontwapenende en kwetsbare gestalte zal deze Vredesvorst sterven. Maar dat betekent niet dat de talrijke schare ongelijk had. En later, zo staat geschreven, achteraf zullen ook de leerlingen indachtig worden wat dit heeft betekend. Precies in deze kwetsbaarheid, precies in deze ontwapenende aanwezigheid, zal het donker, zal de Boze, zal het duistere en woedende verdreven worden. Het licht zal overwinnen en de duisternis zal teniet gedaan worden. Het is de vaste overtuiging van de evangelist Johannes dat het duister het licht niet heeft weten te grijpen. En het is aan ons om in dit spoor door te gaan. Samen of in

ieder geval met elkaar verbonden, de route naar Pasen te gaan. Ook als we het pas achteraf zullen begrijpen, is er eigenlijk geen reden om toch met elkaar vooruit te gaan, de somberheid, de moeheid, de depressie voorbij.

Amen.